

CERAMIC SERIES

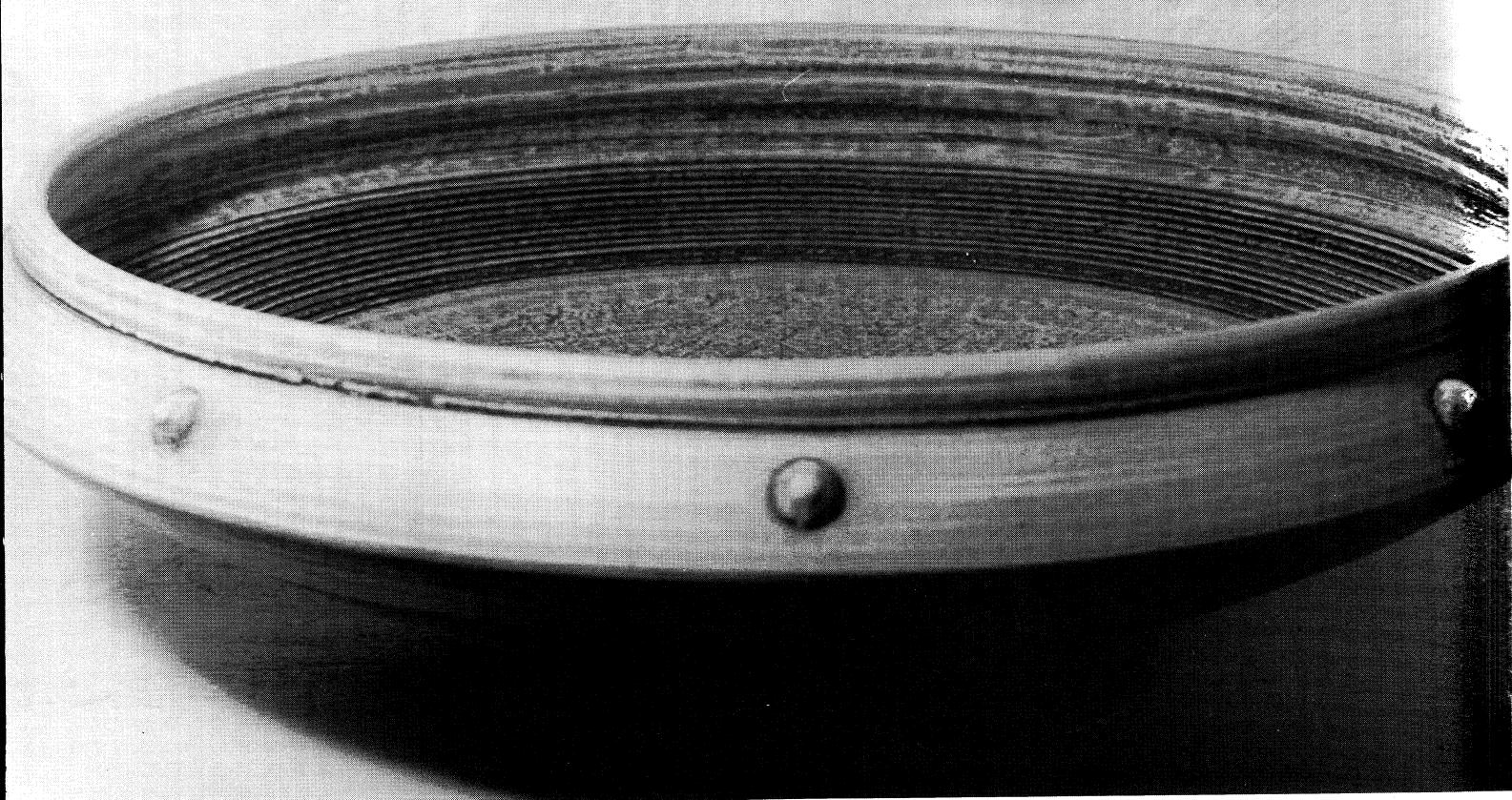
JASON WASON

by Paul Vincent

The exposed cliffs of West Cornwall around St Just, Penwith, its old mine workings, its ancient sites, its fierce Atlantic weather conditions may all be felt in the work of Jason Wason. Beyond such immediately local influences, his pots make reference to other cultural sources from much further afield. He has travelled widely when younger, exploring the folk cultures and arts of numerous regions and continents including the Middle East, North Africa, and India. Lately he has exhibited in Japan, affording him an extended visit to the Far East.

Although Wason worked as a potter in Scotland, as part of a community in the early seventies, it was the disciplined craft training of the Leach Pottery, St Ives, that is discernible in the formal construction of his present work. According to that discipline, his fuller classical shapes, for instance, have a clear delineation of shape, rising from a strong foot, through the sections of the body of the pot, where the changes in angle and direction are emphasized by horizontal bands, panels of texture, or applied studs. The neck, collar and lip of the pot will be clearly stated, uniting,

the form in an assured structural harmony. Such coherent classical structure is becoming rare, and is a tribute to the qualities of the St Ives workshop over many decades. This work is unaffected by fashion, indeed so much so that at first sight it would be difficult to pin it down to any particular zone, whether temporal or geographical.

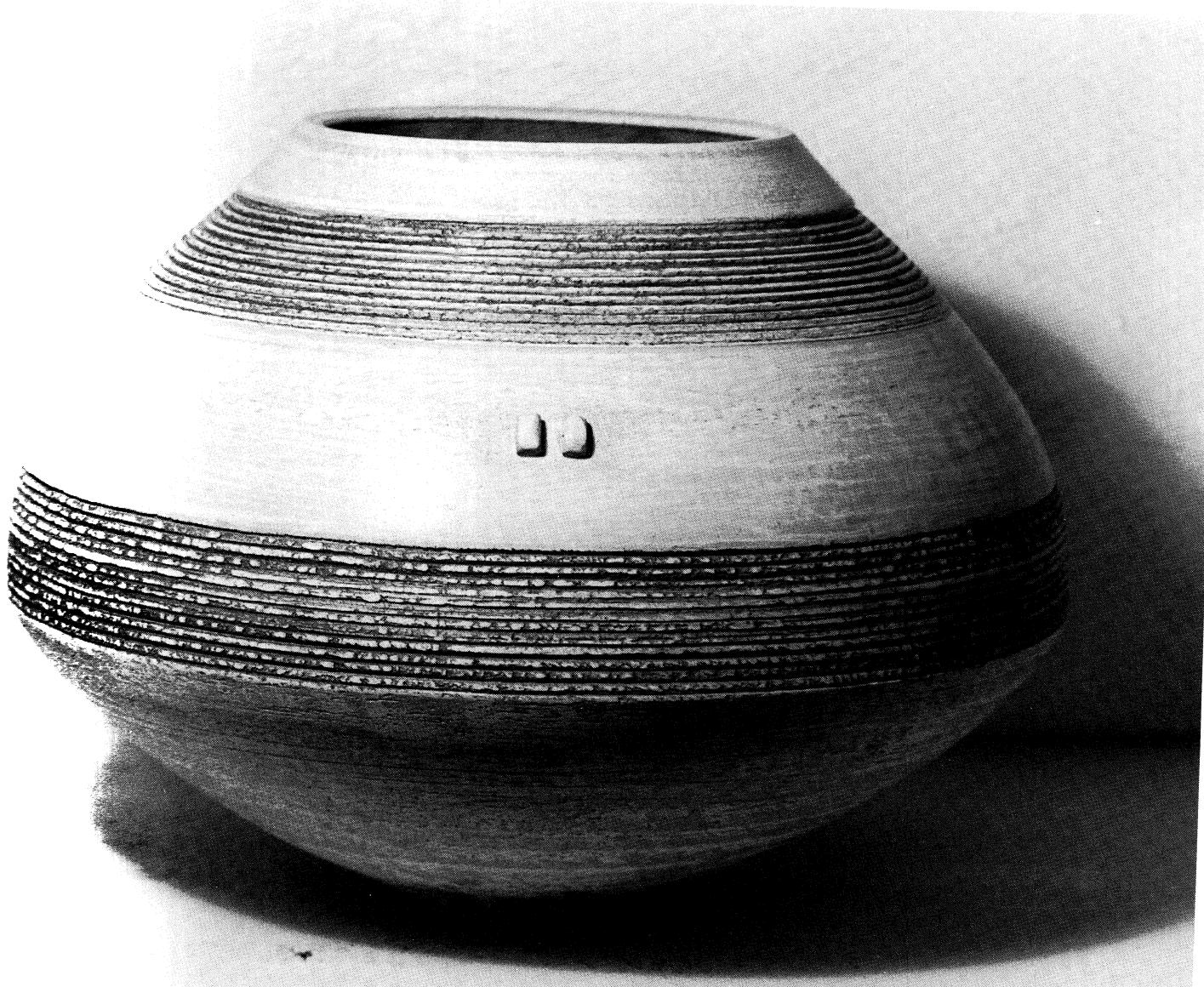
While he was still working at St Ives, Wason's pots, in rich Leach Pottery stoneware glazes, began to incorporate the simple repertoire of decorative elements such as geometric pattern, areas of parallel lines, and small added handles, ingredients which have remained while the concepts governing the work have altered and as finely crafted domestic pots were superceded by individual pieces with a different artistic motivation. After working for nearly six years at St Ives, he moved to the less sheltered remote coastline around St Just, a typically Cornish grey-slated village close to Lands End. His workshop and rented cottage, where he lives with wife, Joanna, and two sons, is above the tiny hamlet of Botallack. The small cottage enjoys a broad view over fields dotted with old tin workings, down to cliffs and a broad seascape panorama stretching, on a fine day, as far as the Scillies. The site is consequently exposed, and bears the brunt of winter gales and rainstorms. On the rough moorland above the house where he exercises the family's Lurchers and rides a mountain bike, the farmland is poor. There are granite outcrops and an intact prehistoric circle. The strong profiles and textures of the pots are closely related to this stem scene.

Wason has taken the time to observe, to experiment and to develop his themes slowly and seriously. A little after leaving St Ives he chose to abandon glazes, and instead to achieve the appearance of subsequent work, first with a raku process, using thin applications of metal lustres over the raw body of the clay. These occasionally shone brightly, but in most pieces produced a highly restrained patination, suggesting some old but prized metal vessel and softening the stark effect of the pure black form. His raku pots were notable for the feeling of presence that each piece demanded and, through the support of the Austin/Desmond Gallery in London, received in some memorable, well-presented exhibitions. He has changed to making and firing now in a different way. Using a white St Agnes clay fired at a lower-than-stoneware temperature (since no glazes are used), he works the surfaces of the pots with a variety of textures scored into the clay and emphasizes these by rubbing oxide stains from the cliff face into the clay. The pots are left with a dry clay texture, or finished by burnishing, even polishing with a tough commercial wax. The clay at this firing temperature has a softer quality to it than at the harder stoneware level. Most pieces carry additional ornamentation, raised bands, panels of varying raised textures, studs applied in symmetrical groups or singly. Recent exhibitions have incorporated other materials, crystal, fossils,

ashes, bone, contained in slab-built boxes. The impact is decisive, but the viewer may interpret the discovery however he or she chooses.

Wason is rare among Leach Pottery-trained artists in using that pure craft base to explore a new set of personal interests within the same medium. He could have remained within the glazed stoneware tradition and might have made some of the finest household pottery in that style. However his time at St Ives spanned the last two years of Bernard Leach's life (who was by that time rarely present at the workshop) and three years spent with Janet Leach, following Bernard's death in 1979. It is more appropriate to draw comparisons with her pots than with those of Bernard. The work is similar in the balance of formal statement with a highly individual expressive intent. In Wason's case, expression is through form and texture, curves that allude to other, old, cultural traditions, with the added suggestion of the space or volume within the vessel and, in some pieces, the use of direct symbolism which can at times be frighteningly direct.

His pots are a necessary response to the state of the environment around him. They reflect not just on that beautiful and harsh West Cornwall nature, but wider human affairs. They reflect on the basic issues of life, and they acknowledge values held by earlier, more primitive, societies. They cannot but be interpreted as unquiet messages for a civilisation that has been kicking around with materialism for too long. They are a reminder of some essential structural necessities — birth, death, decay and re-birth.

Y GYFRES GERAMIG JASON WASON

gan Paul Vincent

Clogwyni digysgod noeth Gorllewin Cernyw yn ardal St Just, Penwith, ei hen weithfeydd mwyn, ei safleoedd hynafol, ei thywydd gerwin o'r Iwerydd, — mae'r cyfan ohonynt i'w teimlo yng ngwaith Jason Wason. Heblaw'r dylanwadau lleol uniongyrchol hyn, mae cyfeiriadau yn ei botiau at ffynnellau clasurol eraill sy'n tarddu o fannau llawer pellach. Teithiodd yn eang pan oedd yn iau gan flasu diwylliant a chelfyddyd gwerin amryfal ranbarthau a chyfandiroedd gan gynnwys y Dwyrain Canol, Gogledd Affrica ac India. Bu'n arddangos ei waith yn Japan yn ddiweddar, a rhoddodd hynny gyfle iddo fynd ar ymweliad estynedig â'r Dwyrain Pell.

Er i Wason weithio fel crochenydd yn yr Alban, fel rhan o gymuned yn y saithdegau cynnar,, hyfforddiant crefft disgwybledig Crochendy Leach yn St Ives sy'n cael ei amlygu yn adeiladwaith ffurfiol ei waith presennol. Gan ddilyn y ddisgyblaeth honno, yn ei ffurfiau clasurol llawnaf, er enghraifft, ceir diffiniad clir o ffurf sy'n codi o fôn cadarn drwy wahanol rannau corff y llestr, lle mae'r amrywiadau mewn ongl a chyfeiriad yn cael eu pwysleisio gan fandiau llorweddol, paneli o

ansawdd amrywiol neu stydiau wedi eu gosod yn a clai. Bydd gwddf, coler ac ymyl y llestr yn cael eu mynegi'n glir, gan gyfuno'r ffurf yn gytgord strwythurol hyderus. Mae ffurfiadau clasurol cydlynol o'r fath yn mynd yn brinach, ac mae'n deyrnget i nodweddion gweithdy St Ives ddegawdau lawer. Nid yw ffasiwn yn effeithio ar y gwaith hwn, i'r fath raddau yn wir fel y byddai'n anodd ar yr olwg gyntaf i'w gysylltu ag unrhyw gylch arbennig boed hwnnw'n ddaearyddol neu'n amseryddol.

Tra oedd yn dal i weithio yn St Ives, dechreuodd potiau Wason a oedd wedi eu gwneud o wydreddau crochenwaith cald cyoethog Crochendy Leach, ymgorffori rhestr syml o elfennau addurnol megis patrymau geometraidd, arwynebeddau o linellau cyfrochrog a dolenni bychain wedi eu hychwanegu, elfennau sydd wedi aros tra mae'r cysyndiadau sy'n rheoli'r gwaith wedi newid wrth i botiau domestig cain eu crefftwaith roi lle i eitemau unigol gyda chymhelliant artistig gwahanol. Ar ôl gweithio yn St Ives am bron i chwe mlynedd, symudodd i'r arfordir anghysbell llai cysgodol ger St Just, pentref Cernywiaidd nodweddiaadol gyda llechi llwydion heb fod yn hell o Lands End. Mae ei weithdy a'r bwthyn mae'n ei rentu, lle mae'n byw gyda'i wraig, Joanna, a'i ddau fab, uwchben pentref bychan Botallack. O'r bwthyn bach ceir golwg eang dros gaeau sy'n frith o hen weithfeydd tun, i lawr at glogwyni a phanorama lyda o'r môr yn ymestyn ar ddiwrnod braff cyn belled ag ynysoedd y Scillies. Mae'r lleoliad o ganlyniad yn agored a digysgod ac yn nannedd stormydd a glaw y gaeaf. Ar y rhostir garw uwchlaw ei gartref, lle bydd yn ymarfer Lurchers y teulu ac yn reidio beic mynydd, mae'r tir amaethyddol yn llwm. Ceir yno greigiau gwenithfaen yn brigo i'r wyneb a chylch o gerrig cynhanesiol sy'n dal i sefyll. Mae ansawdd arwyneb a phroffiliau'r potiau yn dwyn perthynas agos â'r olygfa arw hon.

Gan mai dim ond ychydig ddwsinau o botiau y flwyddyn y mae'n eu llunio, mae Wason wedi cymryd amser i sylwi, i arbrofi ac i ddatblygu ei themâu yn bwylllog a difrifol. Ychydig amser ar ôl gadael St Ives penderfynodd roi'r gorau i ddefnyddio gwydreddau, ac chreu gwedd ei botiau ar ôl hynny, yn gyntaf drwy broses racw gan roi haenau tenau o loywedd metel dros y clai crai. Byddai rhoi ohonynt yn achlysurol yn sgleinio'n ddisglair, ond roedd patina cynnil iawn yn cael ei gynhyrchu ar y mwyafri ohonynt, a oedd yn awgrymu rhyw hen lestr metel gwerthfawr ac yn lleddfu effaith rhonc y ffurf hollol ddu. Roedd ei botiau racw yn nodedig am yr ymdeimlad o bresenoldeb yr oedd pob eitem yn ei hawlio ac yn ei gael, drwy gefnogaeth Oriel Austin/Desmond y Llundain, mewn arddangosfeydd cofiadwy wedi eu cyflwyno'n dda. Erbyn hyn mae wedi newid i gynhyrchu a thanio mewn dull gwahanol. Mae'n defnyddio clai crochenwaith caled gwyn (clai St Agnes fel a ddefnyddir yn Nghrochendy Leach) ac yn ei danio ar dymheredd is na thymheredd crochenwaith caled (gan nad oes gwydredd yn caell ei ddefnyddio). Bydd yn creu amrywiaeth o ansoddau wedi eu rhicio i'r clai ac yn eu pwysleisio drwy rwbio staeniau ocsid i mewn iddynt, ar arwynebau'r potiau. Gadewir y potiau gydag ansawdd clai sych neu cânt eu gorffennu drwy eu bwrneisio neu hyd yn oed eu llathru gyda chŵyr masnachol gwydn. Mae ansawdd feddalach i'r clai ar y tymheredd hwn nag ar lefel galetach chrochenwaith caled. Ceir addurniadau ychwanegol ar y rhan fwyaf o eitemau, bandiau esgynedig, paneli o amrywiol

ansoddau esgynedig, stydianu wedi eu gosod yn unigol neu mewn grwpiau cymesur. Mewn arddangosfeydd diweddar mae defnyddiau eraill, grisial, ffosiliau, lludw, esgrym, wedi eu cynnwys mewn bocsiau wedi eu lunio o slabiau. Mae'r effaith yn bendant, ond gall y sawl sy'n edrych arnynt ddehongli'r darganfyddiad fel y mynn.

Mae Wason yn eithriad ymhliith artistiaid a hyfforddwyd yng Nghrochendy Leach gan ei fod yn defnyddio y sylfaen honno mewn crefftwaith bur i archwilio set newydd o ddiddordebau personol yn yr un cyfrwng. Gallai fod wedi aros o fewn y traddodiad crochenwaith caled gwydreddog a chynhyrchu peth o'r crochenwaith domestig ceinaf yn yr arddull honno. Fodd bynnag roedd ei gyfnod yn St Ives yn rhychwantu dwy flynedd olaf bywyd Bernard Leach (nad oedd yn mynchy'u'r gweithdy on yn anaml erbyn hynny) a thair blynedd a dreuliodd gyda Janet Leach yn dilyn marwolaeth Bernard ym 1979. Mae'n fwy addas i lunio cymariaethau â'i photiau hi nag â rhai Bernard. Mae'r gwaith yn debyg oherwydd y cydwysedd rhwng gosodiad ffurfiol a bwriad mynegiadol cwbl unigol. Yn achos Wason, mae'r mynegiant yn y ffur a'r ansawdd, cromliniau sy'n cyfeirio at hen draddodiadau diwylliannol eraill, gydag awgrym ychwanegol o'r gofod neu'r cyfaint o fewn y llestr ac, mewn rhai eitemau, gyda defnydd o symbolaeth uniongyrchol sy'n gallu bod yn frawychus o uniongyrchol ar brydiau.

Ymateb angenrheidiol i gyflwr yr amgylchfyd o'i gwmpas yw ei botiau. Maent yn adlewyrchu nid ond ar natur brydferth a garw Gorllewin Cernwy, ond ar faterion dynol eangach. Maent yn adfyfyrio ar faterion sylfaenol bywyd ac yn cydnabod gwerthoedd cymdeithasau mwy cynnar cyntefig. Ni ellir ond eu dehongli fel negeseuon anesmywyth i wareiddiad sydd wedi bod yn ymwnaed yn rhy hir â materoliaeth. Maent yn dwyn i gof rai angenrheidiau strwythurol hanfodol — geni, marw, pydredd ac aileni.